

1772 Sleкта Breche

Dette er ingen oversikt eller beretning om familien Breche, men kun et lite utdrag vedrørende enkelte av slektas medlemmer.

Slekta Breche kommer trolig fra Jämtland i Sverige, og de første slo seg ned som bergarbeidere på Kvikne. Det er vel kanskje ikke helt rett å si ”i Sverige”, da de trolig kom til Kvikne før freden i Brømsebro i 1645 - og da var Jämtland norsk område. Navnet Breche slik det kom til Meråker, stammer trolig fra gården Brekken i Tynset.

Ingebrigt Breche var i 1762 arbeider ved Lovise hytte, Follvals Verk. Senere ble han kullfogd samme sted. Fra 1. januar 1770 ble han ansatt som hytteskriver ved Gilså hytte i Meråker. Hans lønn var 156 rdl pr.år. Denne Ingebrigt Breche ble i 1796 tildelt en premie eller dusør på 20 rdl årlig av pensjonskassen for å ha gjort seg fortjent med hensyn til transporten, og for å ha holdt veiene åpne for den øvrige allmue. Da Ingebrigt døde i 1797 fikk hans enke en pensjon på 2 rdl pr. mnd.

Ingebrigt og hans hustru Ildrid fikk sju barn. Guttene fikk undervisning i språk og matematikk av en militær fra Meråker. Fem av barna forble ugifte, og i snitt ble familiemedlemmene ikke særlig gamle. Vi skal se på et av familiemedlemmene, nemlig Gjertrud:

Gjertrud Marie Breche ble født 17. februar 1772 i Meråker, døpt 11. juli s. å. i Meråker kirke. Gjertrud giftet seg den 13. juli 1797 med grosserer Fredrik Nielsen Bing. Hun døde 7. mai 1821 i Trondheim, 49 år gammel, og er gravlagt ved Vår Frue kirke. Se bildet. Gravkorset er ett av de få som fortsatt står ved kirken.

Fra Stjørdalsboka (Meråkerdelen) er følgende skrevet om fru Nielsen Bing: Gjertrud Marie Breche skal ha vært svært begavet og viljesterk. Som nevnt fikk hennes brødre undervisning i hjemmet i språk og matematikk. Gjertrud Maries høyeste ønske var å få delta i denne, eller bare å få høre på undervisningen, men dette ble ikke tillatt. Verken bønner eller tårer hjalp, men hun fant en utvei. Foreldrenes lave hus var tekket med torv, og fra en stor stein ved husveggen sprang hun opp på taket og gjemte seg bak murpipen, dekket av en liten rognebusk. Gjennom skorsteinspipen som førte rett opp til taket fra den åpne grua i stuen kunne hun lytte til undervisningen. Heldigvis for henne var faren opptatt med sitt arbeide ved hytten og moren med sitt husstell, så hun i lang tid forble uopplagt. Hun nyttet tiden vel. Især var det matematikken som interesserte henne, mens brødrene ikke hadde særlig talent for dette faget. Hun gikk derfor raskt forbi dem. Når de hadde vanskeligheter med oppgavene, hjalp søstera dem. Dette gjorde at de bevarte hemmeligheten. Verken storm eller uvær hindret henne i å innta sin plass på taket. Endelig oppdaget læreren sammenhengen, og ved hans inntrengende forbønn lyktes det Gjertrud Marie å få delta i undervisningen, både i språk og matematikk. Senere var hun med på landmåling sammen med brødrene. En utdannelse som denne gjorde at hun som grosserer Bings hustru inntok første plassen på hans kontor sammen med mannen. Dette var en an-

svarsfull post med meget arbeide. Hun styrte sitt hus mønsterverdig og sørget for at de fem døtrene og den ene sønnen fikk den beste utdannelsen som tiden kunne oppdrive. Gjertrud Marie Bing var som sin mann ualminnelig godgjørende. Hun sendte syke og svake barn på landet, og sørget for at de fikk den tids beste kur. Hver fredag delte hun fra Bings hus ut både mat, klær, brensel og penger til byens trengende, og i lange tider var det et ordtak i Trondheim - når man ville gi uttrykk for gavmildhet: ” *I dag er der deling hos'n Bing*”.

Fra den videre slekt kan fortelles at Gjertrud Marie er bestemor til fru statsminister Fredrikke Marie Quam, grunnleggeren av Norges Kvinnelige Sanitetsforening.